

Nr 271.

Af herr **Ericsson** i Ofvanmyra, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t*
angående vissa ändringar i lagen om hemmansklyfning,
ägostyckning och jordafsöndring.

(Motionen återtagen.)

Nr 272.

Af herr **Eriksson** i Grängesberg, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t*
angående ordensväsendets afskaffande.

Som ett minne från den tid, då landets befolkning uppdelades i olika stånd och de öfre stånden älskade att skruda sig i lysande dräkter och med glittrande grannlåt af olika slag, kvarstår ännu ordensväsendet. Efter min uppfattning öfverensstämmer denna sed mera med de ociviliserade folkens bruk att pryda sig med stenar och glasbitar än med vår tids kultur. Efter detta sätt att se, kan man ju betrakta ordensväsendet mera med löje än med allvar. Men då många människor faktiskt sätta ett stort värde på dessa dekorationer, måste ordensväsendet betraktas äfven ur synpunkten,
Bihang till Riksd. prot. 1911. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 104 Häft. (Nr 271—273). 1

att det kan verka korrumperande och därför icke får affärdas blott med en axelryckning.

Att dessa mer eller mindre dyrbara stjärnor verkligen kunna te sig lockande, torde bero på att mången anser en ordensutnämning som ett bevis på framstående medborgerlig förtjänst. Ordensstatuterna ge också stöd åt denna mening.

Serafimerorden är stiftad »till belöning för snille, vitterhet, mandom och tapperhet» samt utdelas åt främmande furstar »såsom tecken af vänskap och högaktning» äfvensom till »svenska män, hvilka af det allmänna gjort sig högst förtjänste och blifvit värdige beklåda de yppersta ämbeten i riket».

Till riddare af *Nordstjärneorden* kan endast de väljas, som äro »vittra, namnkunnige och trogna konungens män och tjänare», framför andra de, »som genom synnerligt snille, lärdom och nyttiga arbeten, nya och fördelaktiga inrättningar eller andra särdeles förtjänster gjort sig därtill värdige».

Vasaorden är ämnad att tilldelas dem, »som i åkerbruk, bergshandtering, ädlare konster och handel eller genom nyttiga skrifter i dessa ämnen gjort det allmänna synnerliga tjänster».

Svärdsorden är afsedd för »krigsbefälet» som ett »vedermåle af hjältemod samt lång och nyttig tjänst».

Det vore ett lysande bevis på Sveriges höga andliga odling, om man vågade förutsätta, att ordensregnet i vårt land utgjorde en tillförlitlig mätare af vårt folks snille, tapperhet, fromhet eller framstående medborgerliga dygder. Men det är väl ändå så, att utmärkelsen kommer i talrika fall äfven för emottagaren som en ren öfverraskning. Hur man än ser saken, kan detta icke vara önskvärdt. Jag tror det vore klokt — om denna institution skall bibehållas — att med utdelande af ordenstecknet följer offentligt meddelande om anledningen till vederbörandes utmärkelse. Det är möjligt att den, som fått det kungl. nådebeviset, kan ha större förtjänster än allmänheten, ja till och med än han själf vet om, och då ökas hans berömmelse, om detta blir bekant för hvar man.

Den enkla medborgaren har emellertid svårt att fatta, hvarför den oduglige så väl som den dugligaste statens tjänsteman i regel dekoreras efter vissa uppnådda tjänsteår. Är nu ordensstjärnan ett alldeles nödvändigt attribut till uniformen eller högtidsdräkten, kunde man sätta i fråga,

om den icke rent af borde följa med utnämningen och icke komma som ett kvitto på uppnådda tjänsteår. Anses måhända, att folkets förtroende till tjänstemannen bör ökas, då han blir mera till åren kommen, och därför orden komma som ett vittne om att han har sina öfverordnades förtroende? Eller kan det möjligen bero på, att de öfverordnade vilja ha ett medel med hvilket de, *utom lagens räckvidd*, kan pricka den miss-haglige?

De, som verkligen gjort sig förtjänta af samtidens eller eftervärldens tack eller berömmelse, de behöfva icke utmärkas genom ett eller flera ordenstecken, deras verk talar för dem. Författare, som i ordets bästa mening äro »vittra och namnkunniga», en Tegnér, Viktor Rydberg, Fröding eller Strindberg, de behöfva intet intyg att bära på bröstet. Deras namn komma att lysa för kommande generationer, utan att någon människa frågar efter, om de haft någon hög orden eller ej.

Ingen förståndig människa värdesätter en politiker efter antalet stjärnor han bär, och kommunalmannen, som af en ödets nyck fått en liten trissa, får sannerligen icke därigenom större pondus, om icke i sina egna ögon.

Det kan ju synas, som om de, hvilka icke finna något värde i ordensväsendet, borde låta detsamma vara i fred. Men man kan som sagdt icke förbise, att det kan vara ett nog så farligt korrumpationsmedel. Om den högste makthafvaren i landet har att utdela hedersbetygelser af detta slag, ligger det i den svaga mänskliga naturen, att de, som sätta stort värde på dessa utmärkelser, söka göra sig behagliga för att kunna komma i åtanke. Jag kan icke underlåta att citera hvad »Svensk familjebok» säger angående ordensväsendet: »Rättigheten att stifta nya ordnar förbehöllo sig de suveräna regenterna, och de utöfvade denna rätt hufvudsakligen i monarkiskt intresse, *med säker uppfattning af den mänskliga fåfängan.*»

Jag vill icke påstå, att alla, som mottagit ordenstecken, värdera detsamma lika högt. Det torde nog vara så, att det för många, som fått en orden, kan vara rätt motbjudande att demonstrera med ett afböjande, äfven om de själfva sätta ringa eller intet värde på densamma. Det vill synas mig, som om dessa, hvilka bära sina ordnar mera af hänsyn för gifvaren än för att de värdera gåfvan, icke borde ha något emot att ordensväsendet afskaffades.

På grund af det anförda tillåter jag mig föreslå,

Motioner i Andra kammaren, Nr 272.

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ville
anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under öfver-
vägande, huruvida icke ordensväsendet borde afskaffas.

Stockholm den 4 februari 1911.

Bernh. Eriksson.
